

опадів за рік становить не менше 450–500 мм і немає стійкої посухи під час цвітіння та формування зерна. Квасоля негативно реагує на затоплення. За наявності застою води на поверхні ґрунту та подальшому утворенні ґрунтової кірки її врожайність зменшується майже вдвічі.

Враховуючи вимоги квасолі до умов навколишнього середовища можна підвищити її врожайності за рахунок удосконалення елементів технології вирощування.

УДК 635.21:632.3

В. М. Положенець¹, д.-р с.-г. н. професор, **Л. В. Немерицька²**,
к. б. н., доцент², **І. А. Журавська²**, к. с.-г. н., доцент²

¹*Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААНУ*

²*Житомирський аграрний коледж*

СИМПТОМАТИКА РЕЗИНОВОЇ ГНИЛІ НА БУЛЬБАХ І СТЕБЛАХ КАРТОПЛІ В ЗОНІ ПОЛІССЯ

На думку багатьох авторів, резинова гниль відноситься до найбільш шкідливих хвороб, особливо під час зберігання врожаю.

Так, зокрема, в Ленінградській області весною під час перебирання картоплі в 1986 році були виявлені вогнища резинової гнилі в насінневому матеріалі сортів Дідкосільський (до 46%), Невський (до 80 %). В Україні резинова гниль картоплі вперше зареєстровано в 2011–2013 рр. на території Житомирської, Волинської, Рівненської, Львівської та Івано-Франківської областей, а ступінь шкідливості сягала до 15%.

Експерименти щодо вивчення симптоматики резинової гнилі в зоні Полісся України здійснювали протягом 2018–2020 рр. на базі навчально-дослідного господарства «Ворзель» Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Нами вперше в умовах зони Полісся України проведена ретельна фітопатологічна експертиза на розповсюдження та шкідливість резинової гнилі на різних етапах фенологічного розвитку картоплі. Встановлено, що збитки, які нанесені внаслідок ураження картоплі резиновою гниллю в основному залежать від погодних умов, культивуємого сорту та ступеня ураження насінневих бульб перед садінням картоплі.

Внаслідок виявлення симптоматики резинової гнилі вияснено, що на бульбах зазначена хвороба проявляється спочатку у вигляді коричневих плям на поверхні бульб неправильної форми з темною каймою. Тканина під плямою набувала резинової консистенцію. Через півгодини після розрізання бульби з симптомами резинової гнилі інфікована тканина набуває розового забарвлення, а потім темніє. При підвищеній температурі і вологості повітря через один-два дні на зрізаній поверхні хворої бульби утворюється наліт, який є міцелієм та спороношенням збудника *Oospora lactis* (Fus.) Sacc. Через три дні із ураженої тканини відділяється коричнева слизина з неприємним запахом. В подальшому хворі бульби стають водянистими, а шкірка з них легко відокремлюється. В умовах низької температури і вологості повітря хворі бульби муміфікуються, а при низькій вологості зберігання симптоми захворювання навпаки схожі на суху фузаріозну гніль.

Весною на паростках картоплі до сходів появляются ділянки побуріння тканини, яка стає рихлою, мокрою, а іноді на ній з'являються спороношення збудника хвороби *Oospora lactis* (Fus.) Sacc. хворі паростки легко ламаються, а в місцях ураження повністю загнивають.

Внаслідок спостереження щодо проходження патогенезу резинової гнилі на стеблах і листках картоплі ми притримуємося думки М. А. Дорожкіна (1989), І. С. Воловика, В. С. Сергеевої (1990), що перші симптоми захворювання на рослинах з'являються в другій половині вегетації. Спочатку на листках нижнього ярусу рослин починають жовтіти, а пізніше в'янути стебла на яких утворюються коричневі плями зі слабим нальотом міцелію гриба *Oospora lactis* (Fus.) Sacc.